

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/292/2020
Identifikačné číslo spisu:	2716202006
Dátum vydania rozhodnutia:	13.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2716202006.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zastúpenou JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, proti žalovanému G. E., bývajúcej v E., N.. V. XXXX/XX, o 1 566,54 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp.zn. 3C/74/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 7. júla 2020 sp.zn. 9Cosp/7/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému proti žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Skalica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. augusta 2019 č.k. 3C/74/2016-73: 1/ konanie o zaplatenie 30,- eur s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 29.06.2013 do zaplatenia zastavil, 2/ žalobu zamietol a 3/ žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia mimo iného súd prvej inštancie uviedol, že : „, ... 24. Za rozhodné pri vyriešení otázky, či sa stal žalobca veriteľom žalovaného, súd považoval skutočnosť, že postupcom bola banka, ktorej zákon o bankách v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov ukladá povinnosť pred postúpením svojej pohľadávky niečo konať. Banke sa v ustanovení ukladá pred postúpením svojej pohľadávky vzniknutej z jej bankovej činnosti urobiť jednostranný právny úkon voči dlžníkovi pri jeho omeškaní. Z oznámenia o postúpení pohľadávky je zrejmé, že banka považovala žalovaného za dlžníka, ktorý sa dostal do omeškania s platením peňažného dlhu podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože neplnil platby dohodnuté v zmluve o úvere riadne a včas, zo žaloby a jej doplnenia vyplýva, že žalovaný ku dňu podania žaloby uhradil 3433,46 eur, zostal tak podľa žaloby dlžný 1566,54 eur. Žalobca žalobou uplatnil po žalovanom peňažné plnenia uvedené v bode 1. rozsudku tvrdiac, že sa stal novým veriteľom žalovaného titulom nadobudnutia pohľadávky zo záväzkovo právneho vzťahu vzniknutého zo zmluvy.

25. V súvislosti so zistenou skutočnosťou, že postupcom podľa oznámenia o postúpení pohľadávky bola banka, súd sa zaoberal skutočnosťou, či je alebo nie je žalobca vo veci aktívne legitimovanou stranou. V súvislosti so skúmaním vecnej legitímácie žalobcu vo veci strán súd poukazuje aj na záver odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 25 Co/242/2016 - 290, v ktorom je rozhodované o odvolaní žalobcu EOS KSI Slovensko s.r.o. proti rozsudku Okresného súdu Skalica č.k. 3C/482/2012. Podľa zdôvodnenia sa treba zaoberať s ustanovením § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách vo vzťahu k aktívnej legitímácii postupníka v konaní ak je postupcom banka. ...

27. Žalobca sa v konaní po žalovanom domáhal splnenia záväzku, tvrdiac, že sa stal zo zmluvy o postúpení pohľadávky bankou jej novým veriteľom. V konaní bolo Zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru a oznámením o postúpení pohľadávky preukázané, že žalovaná pohľadávka vznikla zo zmluvy o úvere. ...

28. Súd posudzujúc ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách v časti týkajúcej sa písomnej výzvy banky je názoru, že ustanovenie je naviazané na čas plnenia. Súd má za to, že v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách nejde iba o prelomenie bankového tajomstva, ale v súvislosti s možnosťou postúpenia pohľadávky bankou na subjekt, ktorý bankou nie je, z ustanovenia pre banku vyplýva povinnosť pred postúpením pohľadávky na nebankový subjekt vyzvať dlžníka písomne, ak je dlžník nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo jej pobočke.

29. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priechi dobrým mravom.

30. Z vykonaného dokazovania a zisteného stavu veci vyvodil súd ten právny záver, že žaloba nebola podaná dôvodne.

31. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách dovoľuje postúpiť jej pohľadávky voči dlžníkom (klientom) za splnenia určitých podmienok a podľa ustanovenia je predpokladom postupiteľnosti pohľadávky banky na inú osobu ako banku, aby bol klient v omeškaní aspoň 90 dní a aby bol bankou na splnenie písomne vyzvaný. Ak predpoklady nie sú splnené, pohľadávka banky nie je postupiteľná. Ak určitá pohľadávka nie je postupiteľná (teda jej postúpenie je objektívne neprípustné, zakázané), potom jej postúpenie je svojím obsahom a účelom v priamom rozpore so zákonom a ako také je neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení, ale aj voči dlžníkovi. V prípadoch podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka ide o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, na ktorú súd prihliadal ex offo. Ďalej z toho vyplýva, že ak je pre platnosť postúpenia splniť určité podmienky, ako napr. tých, ktoré sú uvedené v § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., bol postupník, v súdnom konaní žalobca, v ktorom takto postúpenú pohľadávku uplatňuje, povinný v zmysle § 120 ods. 1 OSP, ustanovenie má ekvivalent v § 132 CSP, tvrdiť a dokázať predpoklady svojej aktívnej legitímácie, teda okrem iného aj splnenie podmienok platného postúpenia. Postupník, ktorému bola pohľadávka postúpená bankou, je tak v zmysle uvedeného povinný tvrdiť a dokázať, že pred postúpením pohľadávky banka klienta (dlžníka) písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so splatením svojho záväzku aspoň 90 dní. Súdu nebola predložená žiadna listina, ktorá by obsahom zodpovedala písomnej výzve banky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Nepreukázanie týchto skutočností má za následok nedokázanie aktívnej legitímácie postupníka (viď aj rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 23Co/381/2016-126).

32. Na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky sa nevyžaduje súhlas dlžníka, keďže zmena v osobe veriteľa sa netýka jeho oprávnení a povinností vyplývajúcich pre neho zo záväzku. Na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky sa nevyžaduje ani to, aby dlžník poznal jej obsah, pokiaľ mu je oznámené postúpenie postupcom. Občiansky zákonník v § 525 ods. 2 stanovuje pod sankciou neplatnosti právneho úkonu taký prevod práv a povinností, ktorý je v rozpore so zákonom alebo s dohodou dlžníka. Zmena v osobe veriteľa zo zmluvy o úvere uzavretej so žalovaným je v rozpore so zákonom, pretože prevodom na subjekt, ktorý bankou nie je, došlo k zhoršeniu postavenia žalovaného ako klienta banky, garantovaného mu zákonom o bankách v povinnostiach banky voči svojim klientom, napríklad v

ustanoveniach o bankovom tajomstve. Nie je v záujme žalovaného, aby banka postupovala pohľadávku na tretí subjekt, ktorý napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska podľa zákona o bankách a postupník zo zmluvy o postúpení pohľadávky nie je povinný dodržiavať na rozdiel od banky bankové tajomstvo voči klientovi. Správanie banky, dôsledkom ktorého je postúpenie pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako je to požadované zákonom o bankách. Postúpením pohľadávky na subjekt, na veriteľa, ktorý bankou nie je, došlo podľa § 525 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka k zmene obsahu práv dlžníka. Postúpeniu pohľadávky banky na nebankový subjekt (žalobcu) bránilo ustanovenie § 525 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatné, odporujúce obsahu zákona.

33. Na rozpor postúpenia s § 525 Občianskeho zákonníka, ktoré má za následok absolútnu neplatnosť postúpenia, prihliada súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Pokiaľ právny úkon odporuje zákonu a je neplatný, nedovolený, nemohol žalobca z neplatnej zmluvy o postúpení pohľadávok nadobudnúť práva veriteľa. Banke ako veriteľovi a prípadnému postupcovi z ustanovenia § 92 ods. 8 (predtým ods. 7) zákona o bankách zákon ukladá pre platnosť postúpenia splniť určité zákonné podmienky a žalobca, ktorý ako strana sporu uplatňuje v súdnom konaní postúpenú pohľadávku bol povinný v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. (účinného do 30.6.2016), od 1.7.2016 má ustanovenie ekvivalent v ustanovení § 132 C.s.p. splniť v sporovom konaní procesnú dôkaznú povinnosť, t.j. podporiť svoje tvrdenia dôkazmi. Procesný dôsledok spojený s dôkaznou povinnosťou môže mať za následok neunesenie dôkazného bremena. Strana sporu, v tomto prípade žalobca, ktorá nepredložila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení v tom, že pred postúpením pohľadávky bankou banka klienta písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so splatením svojho záväzku nesie nepriaznivé následky v podobe rozhodnutia súdu, vychádzajúceho zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Žalobca bol povinný tvrdiť a dokázať predpoklady svojej aktívnej legitímácie a aj splnenie podmienok platného postúpenia. Možno síce považovať za dokázanú požiadavku 90-dňového omeškania, nebolo však preukázané, že by bol žalovaný aj písomne (podľa § 92 ods. 8 cit. zákona) vyzvaný na splnenie svojho záväzku zo zmluvy o úvere. Súd je toho názoru, že nedoručenie takejto výzvy, je porušením povinnosti v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Súd vyvodil, že žalobca nedokázal, že boli splnené predpoklady na postúpenie pohľadávky, pohľadávka banky nie je postupiteľná, jej postúpenie je objektívne (zo zákona) neprípustné v zmysle odôvodnenia v rozsudku, postúpenie je svojím obsahom a účelom v priamom rozpore so zákonom a ako také podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatné medzi stranami zmluvy o postúpení pohľadávok, a voči dlžníkovi neúčinné.

34. Tým, že nejaký subjekt práva, či právnická alebo fyzická osoba podá na súd žalobu, nestáva sa automaticky aj nositeľom oprávnení alebo povinností z hmotného práva. Nedokázanie žalobcom splnenie podmienok bankou pred postúpením pohľadávok má za následok nedokázanie aktívnej legitímácie žalobcu z hmotnoprávneho vzťahu zmluvy o úvere, že sa stal novým veriteľom žalovaného a že mu svedčí právo vymáhať zo záväzkovo právneho vzťahu od žalovaného ako dlžníka akúkoľvek pohľadávku. Žalovanému v zmysle jeho povinností ako dlžníkovi zo zmluvy o úvere nesvedčí povinnosť plniť v prospech žalobcu. Žalobca nedokázal, že sa stal platne a účinne veriteľom uplatňovanej pohľadávky v akejkoľvek výške, nepreukázal svoju aktívnu legitimáciu na jej uplatňovanie a preto súd žalobu zamietol.“

2. Krajský súd v Trnave, na odvolanie žalobkyne, rozsudkom zo 7. júla 2020 sp.zn. 9CoCsp/7/2020, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti (výrok II.) a v časti náhrady trov konania (výrok III.) potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia tiež uviedol, že: ...“ 16. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh žalobcu je v celom rozsahu nedôvodný, keď aj podľa odvolacieho súdu je na daný prípad potrebné aplikovať ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách.

17. Z obsahu spisu vyplýva, že právny predchodca žalobcu spoločnosť Tatra banka, a.s., IČO: 00 686 930 ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzatvorili dňa 20.12.2010 zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru s poistením pre fyzické osoby č.: 00-0001757368, na základe ktorej v zmysle článku I. bola poskytnutá výška bezúčelového spotrebiteľského úveru 5.000,- eur s výškou úrokovej sadzby 18,9%, výškou ročnej percentuálnej miery nákladov - 23,81%, výška priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov - 20,68%, s dátumom poskytnutia spotrebiteľského úveru najneskôr do 5 pracovných dní od splnenia podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru uvedených v tejto zmluve, s konečnou splatnosťou spotrebiteľského úveru do troch rokov od splatnosti prvej mesačnej anuitnej splátky, termín splatnosti pravidelných mesačných anuitných splátok do 22. dňa príslušného mesiaca pri počte pravidelných mesačných splátok 36, výške pravidelnej mesačnej anuitnej splátky - 184. eur, pri výške mesačného poistného pre poistenie - 2,02 eur s typom poistenia A, dňa 06.10.2015 uzatvorili Tatra banka, a.s., Bratislava ako postupca a žalobca ako postupník zmluvu o postúpení pohľadávok, na základe ktorej bola na žalobcu postúpená pohľadávka voči žalovanému zo zmluvy č. 00-0001757368. Tatra banka, a.s. Bratislava ako postupca listom zo dňa 08.10.2015 oznámil žalovanému postúpenie tejto pohľadávky na žalobcu. Právny zástupca žalobcu na výzvu súdu uviedol, že jeho právny predchodca ku dňu 22.06.2013 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru v zmysle článku VI., bod 1 úverovej zmluvy č. 00-0001757368 a to z dôvodu neplnenia si zmluvne dojednaných povinností žalovaným a zároveň ho vyzval na okamžitú úhradu dlžnej sumy. Za účelom preukázania ich aktívnej legitímácie v tomto konaní predkladajú súdu zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 06.10.2015 spolu s identifikáciou postúpenej pohľadávky. ...

19. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade sa žalobcovi nepodarilo preukázať jeho aktívnu legitímáciu, keď síce predložil zmluvu o postúpení pohľadávok, nepreukázal však splnenie zákonných podmienok pre postúpenie predmetnej pohľadávky pôvodného veriteľa Tatra banka, a.s. voči žalovanému ako dlžníkovi. ...

26. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že písomná výzva upravená v citovanom zákonom ustanovení (§ 92 ods. 8 veta prvá zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách) je faktickým úkonom, ktorý je nevyhnutnou podmienkou možnosti ďalšieho právneho úkonu, a to postúpenia pohľadávky zo strany banky na osobu, ktorá nie je bankou aj bez súhlasu jej klienta. V prípade, ak tento faktický úkon nebol riadne a preukázateľne vykonaný a doručený žalovanému, nemôže byť platná ani zmluva o postúpení, z ktorej žalobca odvodzuje svoju aktívnu legitímáciu. Tatra banka, a.s. bola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku (ktorá je predmetom tohto sporu) voči žalovanému na žalobcu len po tom, ak bol klient napriek jej písomnej výzve nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, a to aj bez súhlasu klienta. V prípade, že takéto predpoklady splnené neboli (prípadne z vykonaného dokazovania ich splnenie nevyplynulo), bolo potrebné na takúto pohľadávku hľadiť ako na nepostupiteľnú, teda pohľadávku ktorej postúpenie by bolo v priamom rozpore so zákonom. Z tohto dôvodu by potom samotná zmluva o postúpení pohľadávky v časti týkajúcej sa takejto nepostupiteľnej pohľadávky bola absolútne neplatným právnym úkonom, na ktorú neplatnosť bol povinný súd v konaní ex offo aj bez námietky žalovaného prihladiť (porovnaj napr. aj rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 26Co/445/2015 z 19.4.2016). Žalobca teda neunesol dôkazné bremeno preukázania postupiteľnosti (spôsobilosti na postúpenie) takejto pohľadávky pôvodného veriteľa, teda licencovaného subjektu oprávneného podľa zákona o bankách poskytovať spotrebiteľské úvery, na žalobcu, z ktorého by mu vzniklo právo vymáhať žalovanú pohľadávku. Nebolo totiž preukázané doručenie písomnej výzvy veriteľa na splnenie záväzku dlžníkovi podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, pred postúpením jeho pohľadávky postupníkovi. Slovné spojenie v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách „napriek písomnej výzve“ znamená, že najskôr musí dôjsť k písomnej výzve, kedy začne plynúť lehota 90 dní na splnenie záväzku a až po jej uplynutí môže dôjsť k postúpeniu pohľadávky na iný subjekt. Tento predpoklad však v danej veci splnený nebol.

27. Vzhľadom na uvedené treba uzavrieť, že žalobca nepreukázal, že sa platne a účinne stal veriteľom uplatňovanej pohľadávky, teda nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu na jej uplatňovanie, a preto bolo potrebné z tohto dôvodu žalobu zamietnuť.

28. Pokiaľ žalobca v odvolaní opätovne poukazoval na splnenie podmienky kvalifikovanej výzvy, už súd prvej inštancie vo svojom rozsudku správne poukázal na to, že žalobca síce v spore predložil listinu zo dňa 24.6.2013, označenú ako vyhlásenie predčasnej splatnosti dlžného zostatku, ktorou žalovanému oznamuje, že pristúpil k vyhláseniu okamžitej splatnosti celého dlžného zostatku. Kvalifikovanú výzvu, v ktorej by banka žalovaného vyzvala na plnenie dlžnej sumy, s ktorou by žalovaný bol v omeškaní viac ako 90 kalendárnych dní (a dala tak možnosť klientovi po písomnej výzve vyrovnať omeškané splátky úveru a predísť postúpeniu pohľadávky na tretiu osobu) však žalobca súdu nepredložil.

29. S poukazom na vyššie uvedené závery, odvolací súd sa nemohol stotožniť s odvolacími námietkami žalobcu, poukazujúcimi na dostatočné preukázanie jeho aktívnej vecnej legitímácie, a s tým spojenú rozhodovaciu činnosť označených súdov. Podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky nie je daná viazanosť právnym názorom vysloveným skorším rozhodnutím súdu rovnakého stupňa, pričom všeobecne záväzný charakter nemajú ani judikáty. V zmysle záverov ústavnoprávnej judikatúry však Ústavný súd akceptuje práve teleologický výklad právnej normy, ako aj interpretačný postup všeobecných súdov, ktorý je spôsobilý v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zisťovaní jej obsahu, účelu a zmyslu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 650/2013). Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie je daná tiež povinnosť eurokonformného výkladu národného práva, so zachovávaním nepriameho účinku jednotlivých smerníc (pri naplnení cieľov vysokej ochrany spotrebiteľa garantovaných komunitárnym právom). Preto vo svetle eurokonformného výkladu dotknutých právnych noriem nebolo možné sa so žalobcom uvádzanými rozhodnutiami na podporu jeho tvrdení (v danom prípade) stotožniť. Uvedené sa vzťahuje aj na žalobcom citovanú odbornú literatúru ako aj rozhodnutia odvolacích súdov vo vzťahu k preukázaniu aktívnej legitímácie žalobcu na základe postúpenia pohľadávky. Na záver odvolací súd dodáva, že vyššie uvedené právne závery vychádzajú aj z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (por. rozhodnutie sp.zn. 1 Cdo 147/2017).

30. Vzhľadom na nepreukázanie aktívnej legitímácie bolo už nadbytočným a nehospodárnym zaoberať sa ďalšími odvolacími argumentmi. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľa, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

31. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania v súlade s ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

32. Žalovaný má voči žalobcovi podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že žalovaný bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný. Z dôvodu, že žalovaný ale preukázateľne a účelne nevynaložil žiadne výdavky v súvislosti s týmto odvolacím konaním, ako to predpokladá § 251 CSP, odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal s poukazom na čl. 4 ods. 2 CSP.“

3. Proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu ohľadom nedostatku aktívnej vecnej legitímácie podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom (nesplnením podmienok postúpenia žalovanej pohľadávky postupcom - existenciou a doručením písomnej výzvy žalovanému zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách), keďže toto rozhodnutie odvolacieho súdu malo podľa dovolateľky závisieť od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. Tvrdenie o nesprávnom právnom posúdení veci konkretizovala tým, že súdy nepovažovali oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru obsahujúce i výzvu postupcu z 24. júna 2013 za splnenie podmienky písomnej výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách ako predpokladu pre postúpenie pohľadávky. Predmetnou výzvou právny predchodca žalobcu (banka) vyzval žalovaného na okamžité zaplatenie mimoriadne splatného záväzku v sume 1 761,01 €, o čom svedčí podací hárok č. EPH000796285 z 24. júna 2013. Výzva banky na zaplatenie bola zaslaná na adresu trvalého pobytu žalovaného - t.j. dostala sa do sféry dispozície žalovaného, ktorý zmenu pobytu banke neohlásil a doručenie výzvy nepoprel. Došlo tak k splneniu dvoch podmienok pre postúpenie pohľadávky a to písomnej výzvy z 24. júna 2013 i k omeškaniu žalovaného s úhradou pohľadávky viac ako 90 dní, keď k postúpeniu pohľadávky došlo 6. októbra 2015. Správnym právnym posúdením veci odvolacím súdom by tento dospel k záveru, že žalobca je aktívne vecne (hmotnoprávne) legitimovaným v tomto spore.

4. Žalovaný nevyužil právo vyjadriť sa k dovolaniu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že tato nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

7.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážaný) prístup.

7.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

7.3. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri

procesu jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f/ CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

7.4. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná neutralita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

7.5. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Prípustnosť dovolania bola v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vychádza z toho, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, b/ uviesť, ako ju riešil odvolací súd, c/ dôvodiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a d/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k právnemu posúdeniu veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

11. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací

súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnú otázku nastolí.

12. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritorný dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

13. Súd nižších stupňov (odvolací a prvostupňový) svoje rozsudky založili na rozhodnom právnom závere, že im v spore nebola predložená žiadna listina, ktorá by obsahom zodpovedala písomnej výzve banky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách a to ani tá, ktorú listinu z 24. júna 2013 o vyhlásení mimoriadnej splatnosti predložila žalobkyňa a súčasne, že nebola splnená ani podmienka doručenia takej písomnej výzvy banky žalovanému ako dlžníkovi. Súd prvej inštancie skonštatoval, že dôkaz o doručení predmetného oznámenia nebol súdu doručený (viď bod 9 odôvodnenia jeho rozsudku). Nepreukázanie týchto skutočností malo za následok nepreukázanie aktívnej legitimácie postupníka a zamietnutie žaloby.

14. Žalobkyňa podaným dovolaním súdom vyčíta, že pri rozhodovaní nesprávne vyhodnotili listinu z 24. júna 2013 označenú ako „Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a výzva na zaplatenie“ z 24. júna 2013, jej doručenie žalovanému má podľa názoru žalobkyne preukazovať podací hárok EPH000796285.

15. V dovolaní žalobkyňa, spĺňajúca podmienku zastúpenia kvalifikovaným právnym zástupcom, označila dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a formálne dôvodila, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Túto právnú otázku v podstate zadefinovala tak, že oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru obsahujúce výzvu na zaplatenie žalovanej sumy z 24. júna 2013 spĺňa požiadavku písomnej výzvy v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách.

16. Nastolená právna otázka však nie je spôsobilá zvrátiť doterajšie rozhodnutia súdov. Dovolateľka pri jej formulácii nezohľadnila dôležitú skutočnosť, že konajúce súdy zamietnutie žaloby založili (kumulatívne) aj na tom, že žalobkyňa nepreukázala doručenie kvalifikovanej výzvy žalobcovi. Teda, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno svojho tvrdenia (prezentovaného i v dovolaní) o tom, že doručenie takej výzvy má preukazovať podací hárok. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistili a ustálili vo veci k tomu (k takej činnosti) povolané konajúce súdy. Dovolací súd dokazovanie nevykonáva. Preto dovolaciemu súdu neprislúcha prehodnocovať dokazovanie a prijímať nové skutkové závery a na ich základe zaujímať akékoľvek (odlišné) právne závery, tak ako sa toho domáha dovolateľka v dovolaní. Len prípadný závažný deficit dokazovania by mohol naplniť dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ten ale dovolateľka dovolaním neuplatnila a preto dovolací súd v tomto dovolacom konaní už nemôže zodpovedať (a prípadne revidovať) ani otázku, či podací hárok je takým dôkazom, ktorý (nie) je spôsobilý preukázať, alebo aspoň v potrebnej miere osvedčiť požadované skutkové aspekty tvrdeného doručovania, najmä to, čo bolo obsahom zasielanej poštovej zásielky, ako bolo realizované jej doručovanie a s akým výsledkom (či sa prípadne vrátila ako zásielka nedoručená a z akých dôvodov), kde sa zdržiaval adresát a iné. Nedostatky v skutkových zisťeniach môžu brániť tomu, aby dovolací súd i napriek správne formulovanej právnej otázke mohol túto podrobiť dovolaciemu prieskumu a zaujať k nej vlastný právny názor. Inak povedané, nedostatky v skutkových zisťeniach spravidla bránia uplatneniu dovolania založenom na správnosti právneho posúdenia veci. Pokiaľ by dovolateľka prípadne formulovala aj ďalšiu právnú otázku ohľadom doručovania predmetnej výzvy z 24. júna 2013 (napr. zohľadňujúc judikaturu dovolacieho súdu sp.zn. 5Cdo/129/2010, 7Cdo 191/2021), za situácie nedostatočného ustáleného skutkového stavu zapríčineného napríklad aj v dôsledku neunesenia

dôkazného bremena žalobkyňou, dovolací súd by musel taký prípad považovať za čisto akademický príklad riešenia právnej problematiky, teda taký, ktorý sa neviaže na posudzovanú vec a nemôže byť pre ňu preto ani použitý (významný).

17. Dovolací súd nevzhliadol možnosť vykonať meritórny dovolací prieskum z vecných hľadísk viazaný spôsobom, akým dovolateľka uplatnila a vymedzila dovolací dôvod založený na nesprávnom právnom posúdení veci, ale i tým, z akých skutkových zistení vychádzali súdy pri právnom posúdení veci.

18. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

19. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanému žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

20. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.